

Nota informativă

privind argumentarea necesității adoptării în regim de urgență a Hotărârii ANRE nr. 565 din 27.09.2024 cu privire la adoptarea Metodologiei de calculare a plăților pentru neutralitate

Temeiul juridic

În conformitate cu art. 7 alin. (1) lit. q³⁾ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (*Legea nr.108/2016*), Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (*ANRE, Agenția*) are obligația de a aproba Metodologia de calculare a plăților pentru neutralitate (*Metodologie*), elaborată de operatorul sistemului de transport gaze naturale desemnat de Agenție, și ulterior monitorizează respectarea acesteia.

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 544 din Codul rețelelor de gaze naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019 (*Codul rețelelor de gaze naturale*), SRL „Vestmoldtransgaz” a elaborat și a prezentat Agenției proiectul Metodologiei pentru calcularea plăților pentru neutralitate, care a fost aprobat în cadrul ședinței Consiliului de administrație ANRE la data de 27 septembrie 2024.

În fapt,

Metodologia detaliază modul de calcul al plăților pentru neutralitate, asigurând că OST nu înregistrează careva câștiguri sau pierderi financiare ca urmare a activităților de echilibrare transferând în mod corect și transparent toate costurile și veniturile aferente către utilizatorii de sistem considerați ca Părțile Responsabile de Echilibrare (*PRE*). Este important de punctat că acest mecanism este esențial pentru funcționarea eficientă a pieței de gaze naturale și pentru menținerea echilibrului sistemului de transport gaze.

În același context, menționăm că un alt aspect prevăzut de Metodologie este și gestionarea riscului de credit pentru OST prin utilizarea mecanismului stabilit de garanții financiare. Acesta prezintă un instrument eficient pentru asigurarea gestionării responsabile ale portofoliilor părților, preîntâmpinând într-o oarecare măsură apariția dezechilibrelor majore și intervenția frecventă din partea OST.

Astfel, pentru a menține funcționarea stabilă a sistemului de transport al gazelor naturale și a preveni dezechilibrele care ar putea afecta securitatea aprovizionării atât datorită contextului regional, dar și ținând cont de faptul apropierea sezonului rece al anului, ANRE are sarcina de a aproba în termenii cei mai proximi posibili Metodologia elaborată și prezentată de OST. Aceasta promptitudine este necesară nu doar pentru a asigura executarea prevederilor legale și normative menționate (*Legea 108/2016, Hotărârea ANRE nr. 420/2019, Hotărârea ANRE nr. 516/2024*), dar mai important pentru a asigura funcționalitatea sigură și fiabilă a sistemului de transport al gazelor naturale

Finalitățile urmărite în adoptarea Hotărârii sunt:

- Implementarea corespunzătoare a prevederilor Legii nr. 108/2016 și Hotărârea ANRE nr. 516/2024 privind aprobarea Raportului privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare;
- Asigurarea neutralității costurilor suportate de operatorul sistemului de transport în contextul realizării sarcinilor de echilibrare a sistemului;
- Menținerea securității funcționării rețelelor de transport al gazelor naturale;
- Prevenirea riscurilor financiare și a comportamentelor abuzive din partea PRE;
- Asigurarea unui mecanism de echilibrare bazat pe piață, care să permită o alocare echitabilă a costurilor între participanții de pe piață;

Plățile pentru neutralitate reprezintă mecanismul prin care operatorul sistemului de transport transferă sau recepționează, într-o manieră corectă și nediscriminatorie, toate costurile și veniturile care decurg direct din acțiunile de echilibrare întreprinse.

Argumentarea necesității adoptării Hotărârii

Adoptarea Hotărârii ANRE nr.565/2024 în regim de urgență, conform prevederilor art. 9 alin. (7) din Legea nr.108/2016, a fost justificată prin necesitatea implementării în termeni cei mai proximi mecanismului de echilibrare, stabilit prin *Raportul privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare* aprobat anterior prin Hotărârea ANRE nr. 516 din 23.08.2024.

În baza Metodologiei aprobate, SRL „Vestmoldtransgaz” va revizui contractul cadru de echilibrare și va reîncheia contractele cu utilizatorii de sistem.

Conform Raportului menționat piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova se află într-un stadiu incipient de dezvoltare, cu o lichiditate scăzută. Indicele Herfindahl-Hirschman (HHI) de 8638 demonstrează o concentrare extrem de ridicată a pieței. În aceste condiții, aplicarea măsurilor provizorii, inclusiv a toleranței și a plății provizorii pentru dezechilibru, este esențială pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului și protejarea participanților la piață.

De asemenea, adoptarea Metodologiei în regim de urgență este justificată și de necesitatea asigurării funcționării mecanismului de echilibrare, care să protejeze rețeaua de transport al gazelor naturale de dezechilibre ținând cont de imprevizibilitatea surselor de aprovizionare cu gaze naturale în perioada rece a anului și să asigure o distribuție corectă a costurilor de echilibrare între toți utilizatorii de sistem care influențează stabilitatea sistemului.

Metodologia de calculare a plăților pentru neutralitate va contribui la implementarea acestor măsuri provizorii și va crea cadrul necesar pentru dezvoltarea graduală a pieței, în conformitate cu obiectivele stabilite în cadrul legislativ și Raportul menționat.

Informații privind asigurarea consultării publice a actului normativ

Proiectul Hotărârii ANRE, Proiectul Metodologiei, Anexele și Nota de fundamentare aferentă au fost publicate la data de 23.08.2024 pe pagina web oficială, www.anre.md, la rubrica Transparența decizională/Proiecte supuse consultării publice, în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Agenția a organizat 2 ședințe de lucru cu utilizatorii de sistem și părțile care au prezentat avize la proiectul în cauză. În consecință proiectul Metodologiei a fost perfectat și definitivat conform argumentelor prezentate.

Proiectul Hotărârii și Metodologiei au fost supuse expertizei juridice realizată de Ministerul Justiției și expertizei anticorupție.

Veaceslav UNTILA
Director general

Executor:

Denis Vasiliev

Specialist principal

“__” _____ 2024

Coordonat:

Elena STRATULAT

Şef secția reglementări

“__” _____ 2024

Aurel PATRAŞCU

Şef Departament gaze naturale și energie termică

“__” _____ 2024

Alexei TARAN

Director

“__” _____ 2024